Öğrencilerin ve Velilerin Güncel Gündemi;
YKS Eşitsizlikleri!

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Ulusal Eğitimde YKS

YKS nedir?: YKS, üniversiteye girişte YGS ve LYS yerine gelen Yükseköğretim Kurumları Sınavıdır.

YKS ne zaman başladı?: 2017-2018 eğitim öğretim yılı ile uygulanmaya başlanan ve her yıl yapılan ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sınavı ÖSYM tarafından yapılıyor.

YKS kapsamı nelerden oluşuyor?: YKS ile 3 ayrı oturumdan oluşan kapsamlı soruları cevaplayarak başarı aramaktadır. Bu oturumlar; (1) Temel Yeterlilik Testi (TYT), (2) Alan Yeterlilik Testi (AYT) ve (3) Yabancı Dil Testi (YDT) olarak uygulanmaktadır.

2.YKS Testleri ve Adaylar

YKS'nin birinci oturumu olan Temel Yeterlilik Testi'ne (TYT) 2 milyon 560 bin 649 adayın, İkinci oturum olan Alan Yeterlilik Testleri'ne (AYT) 1 milyon 721 bin 60 adayın, Üçüncü ve son oturum olan Yabancı Dil Testi'ne (YDT) ise toplam 215 bin 448 adayın başvurduğu sınavlar Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığı tarafından 21-22 Haziran 2025'de yapıldı.

Sınavlar; TYT, AYT ve YDT olmak üzere üç ayrı oturumda gerçekleştirildi. Öğrenciler ve velilerin güncel gündemi olan YKS; öğrenciler için güzel bir üniversitede eğitim-öğretim alma hayali var.

3.YKS Eşitsiz Hazırlıkta Ama; Eşit Sürelerde Girilen bir Sınav!

YKS kapsamında TYT 165, AYT 180 ve YDT ise 120 dakikada eşit sürelerde yapılan sınav; hazırlıklar yönüyle derin eşitsizlikler barındırıyor. yapıyor.

Özel okul ve özel dersler alma ile somutlanan YKS hazırlık süreçlerinde Sosyo Ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının olan öğrenciler SED Anılan tabloyu parası olan çocuğun okuduğu olmayanın ise su, limon, kağıt mendil ve mısır sattığı traji-dramatik ahvali gösteriyor.

Çünkü, çok yönlü derinleşen eşitsizlikler içinde YKS kuşağındaki genç bireyler sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel zayıflıklarla yaşamak ve eğitimde sözde eşit (!) bir yarışa girmekle karşı karşıya bırakılıyor. YKS hazırlığını doğrudan etkileyen Sosyo-Ekonomik durum (SED), bir bireyin veya ailenin ekonomik ve sosyal pozisyonunu, gelir, eğitim ve meslek gibi faktörlere dayanarak belirleyen birleşik bir ölçüttür.

SED temeli eğitsel eşitsizlik; paralı eğitim anlayışlı her düzeydeki özel okullar ve paralı kurslarla bozulmuş bulunuyor.

Tümelde eğitim ihtiyaçlarının çözümü parasal yükleri beraberinde getirdiğinden, eğitime erişimde fark parası olmayanlar aleyhine bozulmaya devam ediyor. (Karaağaçlı**,** 2021-1 ve Karaağaçlı, 2021-3).

Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda sınava hazırlıkta olan Lise 12.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ikinci dönem yani bahar önemi okula devamlarının aranmaması da ulusal eğitimin, "Ben hazırlayamıyorum, herkes YKS hazırlığını kendi yapsın" halli kötü karne notu olarak gözleniyor.

Aslında, kamusal eğitimin, en yumuşak karınlarından olan YKS gibi ulusal ölçekte büyük bir sınava çocuklarının sadece okuldaki derslerle hazırlanamayacağı gerçeği başta eğitim bilimciler ve aileler olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerince ortak kabul gören travmatik bir durum olmaya yapay zeka yeniliklerine karşın devam ediyor.

4.Vargı ve Yargıda YKS

Sınava giriş koşulları hazırlık yönüyle her genç birey için aynı eşit ortamları ve süreçleri vermedi. Çünkü; YKS hazırlığının önemli ayaklarında olan Lise 12. Sınıftaki öğrenciler okul ve okul dışı destek yani kursa katılma ve özel öğretmenden dersler alma gibi paraya dayalı YKS için hazırlık koşullarından eşitçe yararlanmadı.

Her öğrencinin YKS hazırlıkları Türkiye'nin coğrafyasında sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel bağlamında farklı olanakları gündeme getirdi. Sınava hazırlanma eşitsiz eğitsel ortamlarda yapıldı.

Kamuyu küçülerek özelleştirmeyi güzelleyen yeni özneli tutucu kuşatmacı politikalar ulusal eğitimde "Ben hazırlayamıyorum, herkes YKS hazırlığını kendi yapsın" yaklaşımında olması da her öğrencinin YKS sürecine eşitsiz hazırlanmasına neden olmuştur.

Çünkü; "Emeğiniz, emanetimizdir" çalışma mottosuyla YKS yapan ÖSYM sınav için yaptığı ön hazırlıklar ve uygulama sürecindeki titizlikleri ile sınava giriş koşulları teoride eşitlenirken, butikte eşitlenemiyor.

Bu eşitsizliğin nedenlerinin temelinde ise gezegenin ve memleketin herkese ve her canlıya yetebilecek kaynakları merkezi iktidarın tercih öncelikleri de eğitsel eşitsizlikleri artırıyor.

5.Söz Sonunda Eşitsiz YKS

2025 YKS Sınavına giriş koşulları "hazırlık yönüyle" her genç birey için aynı "eşit ortamları ve süreçleri vermedi. Çünkü; YKS hazırlığının önemli ayaklarında olan Lise 12. Sınıftaki öğrenciler okul ve okul dışı destek yani kursa katılma ve özel öğretmenden dersler alma gibi paraya dayalı YKS için hazırlık koşullarından eşitçe yararlanmadı.

Her öğrencinin YKS hazırlıkları Türkiye'nin coğrafyasında sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel bağlamında farklı olanakları gündeme getirdi. Sınava hazırlanma eşitsiz eğitsel olanaklarla yapıldı.

Aslında, kamusal eğitimin, en yumuşak karınlarından olan YKS gibi ulusal ölçekte büyük bir sınava çocuklarının sadece okuldaki derslerle hazırlanamayacağı gerçeği başta eğitim bilimciler ve aileler olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerince ortak kabul gören zayıf ikonik bir durumdur.

6.Öneriler

- Sosyal devlet ve eğitimde eşitlik güzellemeleri yapma yerine; "gezegende her şeyin temeli eğitimdir" bulgusunu pratiğe aktarılmalıdır.
- Her genç bireye eşit koşullarda YKS hazırlığı yapma olanakları sağlanmalıdır.

- Lise 12. Sınıfları YKS hazırlıkları şirinliğiyle okuldan uzaklaştırma yerine; okul içi derslerde düzenleme ve anılan sınava hazırlık sınıfları planlanmalıdır.
- Liselerde YKS hazırlık sınıflarında derslerin işleyişi ve test uygulamaları yapılmalıdır.
- Kamu yeni özneli liberal gerekçelerle minimalize edilmemeli, kamusal eğitim güçlendirilmelidir.

Refere Alınanlar

Bauman, Z. (2016). **Sosyolojik Düşünmek**. Çev: Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-1**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Karaağaçlı, M. (2024-2). Türkiye Depo Değildir! **Mektepli Gazete. Köşe Yazıları.** 23 Haziran 2024. http://www.mektepligazete.com.

Manza, J. (2020). **Eşitsizlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

MEB (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu. Temel Öğretim İlkeleri.** Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih : 24/6/1973 Sayı :14574.

ÖSYM, (2024).YKS İstatistikleri ve Sonuçları. www.ösym.gov.tr. 17.07.2024.

Turner, Bryan S. (2020). **Eşitlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.286-288. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Etiksel İlke

Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi

e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda